

Az agitáció.

Gálócsy Árpád előadása.

Bármilyen igazságos legyen is valamely ügy, annak híveket csak megfelelő agitációval tudunk szerezni. Bele kell a lelkekbe az eszmét vinni.

Az agitáció éppen olyan tudomány, mint bármi más. Meg van ennek is a maga elmélete, technikája. A kommunisták, akiktől szervezettség és agilitás tekintetében nagyon sokat tanulhatunk, felismervén mindezeket, külön iskolákat tartanak fenn az agitátorok kiképzésére. A kommunistáknak feltétlenül könnyebb dolguk van, mint nekünk. Ők, akik a népbolondításra rendezkednek be, egyáltalában nem válogatósak a fegyverben és az emberek megnyeréseért viselt harcban egyáltalában nem tisztelik a genfi egyezményt. Ők élhetnek és jóformán kizárólag élnek is a demagógia fegyverével. Mi az igazságot szolgáljuk és az az erkölcsi alap, amelyen állunk, kizárja a tisztességtelen fegyverek használatát.

Az agitációnál legelső a feladat pontos kitűzése. A jó agitátornak feltétlenül teljesen ösmernie kell a célt, amiért harcol. Mindent e cél szolgálatába keli állítania és semmit sem szabad cselekednie, ami a célt a megnyerendő közönség előtt elhomályosíthatná. Ennek következtében a jó agitátornak nem szabad

a céltól jobbra, vagy balra vezető útra kitérnie, pontosan el kell határolnia a területet, amelyen mozognia kell.

Az eredményes agitációhoz szükséges a terep kellő ismerete. Ösmerni kell annak a közönségnek, amelyhez beszélni akarunk, összetételét, gazdasági viszonyait, életmódját, műveltségi fokát és eszmekörét. De ugyanígy ösmerni kell az ellenség hadállásait is.

A legelső törvény az, hogy lehetőleg mindenki megnyeressék az eszmének, aki az ellenség érdekkörén kívül esik. Ennek következtében az agitációs anyagot úgy kell megválasztani, hogy a megnyerhetőek közül beszédünk senkit meg ne sértsen. Vagyis szónoki szempontból bármennyire csábító lenne is, beszédünk anyagából ki kell rekeszteni mindent, ami a megnyerendők bármelyikének érzékenységét is sértené. Most, amikor feladatunk a kommunizmus hirdetői, a szocialisták elleni harc, a támadás tisztán ezek ellen összpontosítandó, de nem szabad a munkásságot általában támadni, mert hiszen ezek túlnyomó részének a kommunizmushoz semmi köze, sőt célunk az, hogy még azokat is, akik a Marxék demagógiájának felülve, a kommunisták táborába kerültek, kellő felvilágosítással megtéríttessenek. Mindazokban, akik ebben az egy kérdésben, vagy teljesen közös érzésűek velünk, vagy legalább is közömbösek, nekünk munkatársakat kell látnunk és ezért igyekeznünk kell ezeknek is rokonszenvét megnyerni. Minthogy mindezek szintén emberek és mint ilyenek hibáktól nem mentesek és úgy egyénileg, mint különböző gazdasági, műveltségi, vagy társadalmi osztályokhoz való tartozásuknak megfelelőleg egy, vagy más magatartásuk következtében méltóan rászorgálnának a megrovásra, ettől mégis a legóvatosabban tartózkodnunk kell, akkor, mikor őket a szocializmus elleni közös munkára

hívjuk fel, s ha halaszthatatlan közérdek kívánná meg azt, hogy ezek ellen a hibák ellen is sikrasszálljunk, ezt a munkát lehetőleg mással végeztessük, vagy más alkalomra hagyjuk.

Ebből a szempontból különleges elbánás illeti meg a zsidóságot. Az ma már teljesen bebizonyított-nak vehető valóság, hogy az egész szocialista mozgalom végeredményében a zsidóság érdekét szolgálja. Tehát a szocializmus elleni védekezésnél a zsidóság olyan osztálynak tekintendő, amelynek megnyerése feladatunk nem lehet, mert hiszen tulajdonképpen ez az igazi ellenség, amely ellen minden más nemzetiségű ember csoportosítandó. Azonban mégis a kommunizmus elleni harcnál, illetőleg a nyilvános agitációnál a zsidóságot városokban, ipari gócpontokban támadni nem szabad. A viszonyok jól átgondolt tanulmányozása és a keresztény szocialistáknak az egész világon jelentkező kudarcra tanít bennünket erre a taktikára. A zsidóság ugyanis nyilvánosan nemcsak hogy nem azonosítja magát a kommunizmussal, hanem hivatkozva kiváló tőkés jellegére, magát egyenesen annak ellenségéül tünteti fel. Emellett a valóság az, hogy más államokban is, de különösen Magyarországon a bérmunkásokat foglalkoztató nagy gazdasági vállalatok túlnyomó részben zsidó kézen, vagy erősen zsidó befolyás alatt állanak. Addig, míg az agitáció a nemzetközi szocializmus ellen minden antiszemita kijelentés nélkül, tisztán nemzeti alapon folyik, a zsidóság vérző szívvel bár, de mégis az ilyen mozgalmat megfelelő nyomás mellett nemcsak tűrni, de bizonyos mértékig támogatni is kényszerült, miután érdeke az, hogy a kapcsolat a kommunizmus és judeizmus között általuk be ne ismertessék. Ugyanebből az okból kifolyólag a legtöbb zsidó vállalat túri a nemzeti alapon álló munkásokat gyáraiban, mert azoknak a feltűnő üldözésére olyan elfogadható okot,

amely őt le nem leplezné, nem talál. Viszont azonban egyenesen kapóra jön neki az antiszemita izgatás és egész nyíltan áll a keresztényszocialista munkásokkal szemben a szociáldemokrata szakszervezetek mellé, mert itt arra hivatkozhat, hogy oly embereknek, akik őneki faji és vallási érzelmeit sértik és ennek nyíltan kifejezést is adnak, kenyéradó gazdája nem lehet. Vagyis meg van az ürügye arra, hogy a nemzeti alapon álló munkásokat azért zárja ki, mert azok antiszemiták és nem kommunista ellenességük miatt.

Az agitáció irányzata kétféle lehet. Vagy észrevétlenül csepegtetjük be az emberekbe az eszmét, amikor is igyekszünk még a látszatát is leplezni annak, hogy mi a célunk; vagy ezzel ellenkezőleg egyenesen hirdetjük azt, hogy mi mostan embereket bizonyos irányba akarunk téríteni. Hogy a két rendszer közül melyiket használjuk, az részben az illető agitátor vérmérsékletétől, részben az elérendő céltől, vagy a viszonyok adta taktikától függ. Az élőlőszóval való agitációnál az észrevétlen meggyőzési rendszer sokkal nehezebb. Az írásosnál könnyebb, mert ez hosszadalmasabb, céltudatosan fokról-fokra előrehaladó munkát igényel. A kommunisták, azt lehet mondani, kizárólag ennek a rendszernek hívei, más nem is használhatnak, mert hiszen az a cél, amelynek szolgálatába a tömeget beállítani akarják, annak a tömegnek a végromlását jelenti, nekik tehát az igazi célt óvatosan rejtegetniök kell és a saját önös céljaik szolgálatára az embereket állandó és lassú, elbolondító és bódító agitációval kell alkalmassá alakítani. Mi, – akik az igazságot, az emberbaráti szeretetet szolgáljuk és éppen ezért harcolunk a szocializmus ellen, – bátran hirdethetjük a célunkat és bátran megmondhatjuk a hallgatóságnak, hogy a mi beszédünknek igenis célja van, meg akarjuk őket nyerni az eszménknek. Csak bátran fogadják beszé-

dünnket gyanakvással, kísérik azt éber kritikával, mi ettől nem félünk, mert velünk a mindent meggyöző igazság.

A már megmételvezettek visszatérítésére szintén két rendszer szokásos. Az egyik az „elszabadult vasúti kocsifogásáról” jelképezett rendszer, amely mellett az agitátor munkájának kezdetén teljesen az ellenség álláspontjára helyezkedik és csak fokozatosan, lépésről-lépésre haladva, adja fel annak egyes pozícióját és viszi magával hallgatóit az ellenkező irányba, míg végleg meg tudja azokat az igazi eszmére tanítani. Ez a rendszer amilyen szépnek látszik az első pillanatra, oly értéktelen a valóságban a munkásokkal szemben. Legelső sorban nagyon nehéz olyan embert fogni, aki az igazságnak tudatától általhatva, – pedig a mi agitátorainknak ilyeneknek kell lenni, – habár tiszta jószándékból is és csak rövid időre is akár szóban, akár írásban olyanokat mondjon, aminek helytelenségéről meg van gyözödve. Az pedig igazán nagy művészet és sok esetben lehetetlen, hogy valaki úgy tudjon valamit előadni, hogy azt a megtévelyedett közönség kommunista hitvallásnak nézze, dacára annak, hogy alapos mérlegelés mellett annak tagadásául szolgál. E rendszer különösen a szocializmus kérdésére alkalmazva, ahol legtöbbször egyszerű, csekély műveltségű, elvont kérdésekkel való foglalkozásra kevésbé hajlamos munkásemberek meggyözéséről van szó, azért sem nagyon alkalmas, mert ezek az eredményt biztosító, kis színveti különbségeket észre sem veszik. Végre kényes az illettöre ez a rendszer azért is, mert hiszen régebbi beszédét vagy írásait könnyen reá olvashatják, köpönyegforgatónak nevezhetik és ezért szavahihetőségében támadhatják meg.

A másik rendszer: a „főbeütés” rendszere, ahol a felvilágosító kímélet nélkül vág bele a kérdésbe és az első pillanatban minden indokolás nélkül

nemcsak tagadásba veszi az ellenfél tanait, hanem egyenesen azoknak ellenkezőit vallja igazaknak. Ezt az ütést a leglustábban gondolkozó fő is megérzi, kezdetben belekábul, majd gondolkozni kezd, amikor már vele szemben a csatát félig megnyertük, mert a gondolkozásra kényszerült ember érveinket figyelemmel hallgatja és mert amit mondunk, az kézzelfogható igazság, az illető helyes útra térítése többé már nem nehéz. Rokonszenves ez a rendszer magára az agitátorra is, mert hiszen ebben az esetben helytelenség mondására egyáltalában nem kényszerült.

Az agitátor el lehet mindig arra készülve, hogy a hallgatói közül akár jóindulatú, akár rosszindulatú közbeszólásban lesz része. Az agitátornak erre fel kell készülnie, sőt a mesterségét művészetig fejleszteni tudó ilyen közbeszólásokat még maga is provokál. Az elhangzott megjegyzésre az agitátor vagy tud azonnal talpraesett választ adni, vagy nem. Az első esetben még használt is a közbeszólás. A második esetben azonban csak egyetlen egy helyes módja van: a közbeszólást meg nem hallottnak venni és amellet megjegyzés nélkül elhaladni, mert egyetlen, a célnak meg nem felelő válasz az egész hatást tönkre teheti. Hogy ilyen hibába a legkiválóbb szónokok is beleeshetnek, arra krónikás példa Apponyinak a híres véderő-törvényjavaslat idejében Komáromban mondott agitációs beszéde a chlopii parancs ellen. Korunk legnagyobb szónoka úgy magával ragadta a népgyűlés közönségét, hogy az egyik magyar elkeseredésében közbe kiáltott: „Majd kiegyenesítjük a kaszát.” Ha Apponyi erről a közbekiáltásról nem vesz tudomást, vagy magát feltalálva azt mondja: „Ott még nem járunk! Erre még szükség nincs!” úgy minden rendben lett volna. A béke feltétlen híve azonban a közbekiáltástól megijedt, ő csak fel akarta rázni a magyar lelkeket, de nem

akart fegyveres felkelésre izgatni és ezért azt válaszolta a közbeszólásra: „Kedves barátom! Manlicher ellen nem lehet kaszával menni!”

Az igaz ügy agitátorának az igazság útjáról letérni nem szabad. Erkölcsi integritását feltétlenül meg kell tartani, ezért a mi agitátoraink nem prédikálhatnak vizet, ha maguk bort isznak és nem kívánhatják, hogy hatása legyen az olyan beszédnek, hogy: „Kedves atyámfiai! Beszédem szerint, nem pedig cselekedeteim szerint éljetek!”

Sokszor, különösen vita alkalmával, olyan helyzetbe jut az ember, hogy az ügy érdekében fogásokat kell alkalmaznia. Letorkolni a kérdezőt, vagy úgy beállítani a kérdést, hogy a válasz a kérdezőt kielégítse, ha magát a feladatot nem is elégíti ki. E tekintetben utasítást adni a legnehezebb, mert ily eseteknél az ember valóságosan tojástáncot jár a tekintély megóvásához feltétlenül szükséges, jóindulatú és ártatlan, de mégis tudatos ferdítés és a tekintélyét veszélyeztető őszinte bevallás közt, hogy erre a kérdésre kielégítő választ adni nem tud.

Amint a bekezdésben említettem, az agitáció is mesterség és mint ilyenek, elmaradhatatlan iskolája a gyakorlat. Kezdetben gyakrabban fogunk elkövetni hibát, sőt ilyen még az idézett példa szerint a legkitűnőbb, gyakorlott szónokkal is megesik, azonban ez ne keserítsen el bennünket, hiszen már a példabeszéd is azt mondja, hogy: „Kárán tanul az ember!”